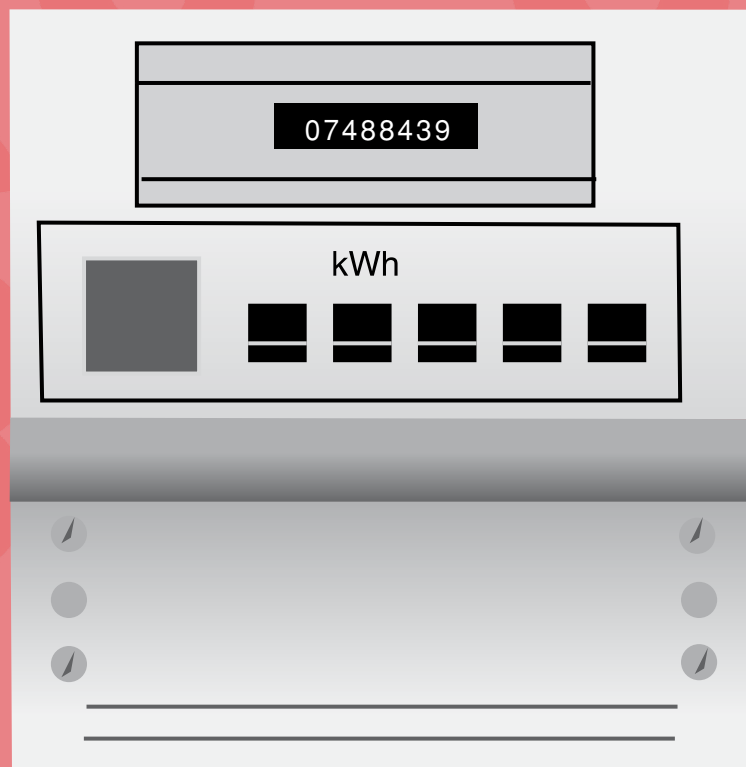

Endringer i forskrift 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning mv.

Christian Johan Giswold (red.)

15
2006

D
O
K
U
M
E
N
T

Endringer i forskrift 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning mv.

Oppsummering av høringsuttalelser og endelig
forskriftstekst

Dokument nr

Endringer i forskrift om måling, avregning mv.

Utgitt av: Norges vassdrags- og energidirektorat
Redaktør: Christian Johan Giswold
Forfattere: Kari Margrethe Fløtre, Borgny Hatlestad Tveekrem, og
Christian Johan Giswold

Trykk: NVEs hustrykkeri
Opplag: 20
Forsidefoto:
ISSN 1501-2840

Emneord: Måling, avregning, leverandørskifter, fakturering

Norges vassdrags- og energidirektorat
Middelthunsgate 29
Postboks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Telefon: 22 95 95 95
Telefaks: 22 95 90 00
Internett: www.nve.no

Desember 2006

Innhold

1	Innledning	7
2	Høringsinstansenes syn og NVEs vurderinger.....	8
2.1	Regulering av prisen på leveringspliktig kraftleveranse	8
2.1.1	Høringsinstansenes syn	8
2.1.2	NVEs vurdering	13
2.2	Varedeklarasjoner	15
2.2.1	Høringsinstansenes syn	15
2.2.2	NVEs vurdering	17
2.3	Program for overvåkning av nettselskapenes nøytralitet	18
2.3.1	Høringsinstansenes syn	18
2.3.2	NVEs vurdering	19
2.4	Nettselskapets plikt til å oversende data til balanseansvarlige	20
2.4.1	Høringsinstansenes syn	20
2.4.2	NVEs vurdering	21
2.5	Overtredelsesgebyr.....	22
2.5.1	Høringsinstansenes syn	22
2.5.2	NVEs vurdering	22
	Forskriftstekst.....	23

Forord

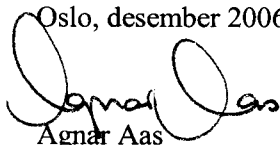
Forslag til endringer i forskrift 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning og samordnet opptrøden ved kraftomsetning og fakturering av netjtjenester (*forskrift om måling, avregning m.v.*) ble sendt på høring 3. juli 2006 i samsvar med bestemmelsene i forvaltningsloven(fvl) kap. VII, jfr. også utredningsinstruksen. Høringsdokumentet ble sendt til over 500 høringsinstanser, og ble også lagt ut på NVEs hjemmesider på Internett. Høringsfristen ble satt til 2. oktober 2006.

NVE har mottatt uttalelser fra over 30 høringsinstanser. For en fullstendig oversikt over disse vises det til vedlegg 1.

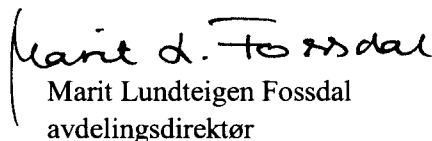
NVE har gått igjennom og vurdert innkomne merknader. Dette notatet inneholder en oppsummering av høringsuttalelsene og NVEs kommentarer og vurderinger av de enkelte punktene, samt endelig forskriftstekst. Dokumentet kan betraktes som en del av forarbeidene til forskriften.

Endringsforskriften skal tre i kraft 1. januar 2007.

Oslo, desember 2006

Agnar Aas
vassdrags- og
energidirektør

Marit Lundteigen Fossdal
avdelingsdirektør

Sammendrag

NVE har sammenfattet høringsuttalelsene, og har vurdert om det skal gjøres endringer i forhold til forslaget som ble sendt på høring 3. juli 2006. Her gis en oppsummering av konklusjonene knyttet til de viktigste endringene som er foreslått.

Leveringsplikt

En rekke høringsinstanser er generelt kritisk til prisregulering i sluttbrukermarkedet. En for detaljert regulering av sluttbrukermarkedet vil blant annet kunne svekke utviklingen av nye produkter og teknologiske løsninger, og dermed svekke effektiviteten i kraftmarkedet. Flertallet av disse ser likevel et behov for å regulere prisen på kraftleveranse som leveres i henhold til nettselskapets leveringsplikt. Dette er enten begrunnet i ønsket om å beskytte sluttbrukere når nettselskapet er i en monopolsituasjon, kraftbransjens omdømme eller for å unngå at leveringsplikt påvirker konkurransen i sluttbrukermarkedet.

Kritiske innspill til NVEs forslag er i hovedsak rettet mot oppbygging av prisreguleringsmodellen, varighet av perioden med prisregulering, fastsettelsen av kostnadspåslag i første fase i modellen, økte krav til informasjon og kostnadene dette fører til for nettselskapene, hensynet til kunder med betalingsproblemer, samt hvorvidt økte kostnader som følge av en regulering skal dekkes inn gjennom inntektsrammen.

For å gi nettselskapene insentiv til å ha færrest mulig kunder på leveringsplikt og kundene insentiv til å inngå kontrakt med en ordinær kraftleverandør mener NVE at den foreslåtte prisreguleringen vil føre til et mer effektivt sluttbrukermarked. NVE opprettholder derfor forslaget.

Varedeklarasjoner

De som har kommet med høringsuttalelser er opptatt av kommunikasjon med kundene og markedsføring. Det blir lagt opp til at innføringen av varedeklarasjoner skal gjøres i tråd med markedsføringsloven og forbrukerombudets retningslinjer for markedsføring. Videre er NVE av den oppfatning at forslaget er i tråd med kravet og intensjonene i el-direktivet når det gjelder kommunikasjon med kundene.

Flere høringsinstanser mener at forskriften mangler kontrollrutiner og retningslinjer for bruk av individuelle varedeklarasjoner, og at det kan bli en sammenblanding av NVEs roller å både skulle utarbeide og kommunisere den nasjonale deklarasjonen samtidig som direktoratet er tilsynsorgan. NVEs vurdering er her at det skal legges opp til en enkel og ukomplisert nasjonal varedeklarasjon som det er lett å kontrollere. Dette innebærer at forslaget opprettholdes.

Program for overvåking av nettselskapenes nøytralitet

Forslaget om innføring av program for overvåking av nettselskapets nøytralitet for nettselskap som har over 100 000 nettkunder eller har systemansvar, opprettholdes. Det innføres imidlertid en mulighet for nettselskapene til å gi unntak fra plikten til at alle personer som utfører netjtjenester skriftlig skal forplikte seg til å følge nøytralitetskravene i gitte tilfeller.

Flere høringsinstanser har gitt uttrykk for at de ønsker at et slikt program skal gjelde også for mindre selskap. NVE finner imidlertid ikke at det er grunnlag for å foreslå dette, da det slik NVE forstår det var en klar forutsetning i Ot. Prp. Nr. 61 2005/2006 at dette ikke skulle gjelde for mindre selskap.

Oversendelse av data fra nettselskap til balanseansvarlige

Forslaget om at nettselskapene daglig skal oversende totalt forbruk i nettet til balanseansvarlige opprettholdes. Forslaget endres imidlertid slik at nettselskapene skal oversende disse dataene innen kl. 10 neste *virkedag*. Videre foreslås kravet innført fra 1. januar 2008, slik at selskapene får tilstrekkelig tid til å tilrettelegge sine systemer og rutiner.

Overtredelsesgebyr

Forslaget om innføring av overtredelsesgebyr opprettholdes. Ingen høringsinstanser var imot innføring av overtredelsesgebyr, men enkelte uttrykte ønske om at NVE må benytte dette virkemiddelet med varsomhet.

1 Innledning

NVE har gått gjennom alle høringsuttalelsene og vurdert disse. Det har spesielt blitt lagt vekt på om høringsuttalelsene presenterer nye argumenter som NVE ikke hadde tatt hensyn til da høringsforslaget ble utarbeidet. NVE har gjort en helhetlig vurdering av høringsuttalelsene, og i enkelte tilfeller justert den endelige forskriftsteksten.

I dette dokumentet blir også de mest vesentlige innvendingene mot endringsforslaget presentert sammen med NVEs kommentarer.

I kapittel 2 av dette dokumentet finner man et sammendrag av høringsinstansenes syn, NVEs vurdering av høringsuttalelsene samt NVEs konklusjon med hensyn på endring i forskriftsteksten.

I kapittel 3 finner man den endelige forskriftsteksten for bestemmelser som er berørt av denne forskriftsendringen.

De økonomiske og administrative konsekvensene av forslagene er omtalt i dokumentet som ble sendt på høring 3. juli, og på enkelte områder er disse også nærmere kommentert under NVEs kommentarer i dette dokumentet.

2 Høringsinstansenes syn og NVEs vurderinger

I dette kapitlet presenteres et sammendrag av høringsuttalelsene, samt NVEs vurdering av disse. Enkelte høringsinstanser har ytret ønske om endringer i forskriften som ikke har vært på høring. NVE har tatt disse til etterretning, og vil vurdere disse ved neste forskriftsrevisjon. Det er imidlertid ikke anledning til å ta inn slike endringer uten at de sendes på høring først, og disse kan derfor ikke tas inn i denne omgang. NVE vil innledningsvis likevel kort oppsummere disse kommentarene.

Markedskraft foreslår å pålegge nettselskapene å rapportere ulike hovedtyper av produksjon på ulike komponentkoder. Dette gjøres i dag i Sverige.

Forbrukerrådet påpeker at forslaget om separat fakturering av nettjenester og kraftkjøp ble lagt på is i påvente av OEDs forslag til endring i energiloven vedrørende krav til selskapsmessig skille for vertikalt integrerte foretak. Når OEDs opprinnelige forslag om å innføre selskapsmessig skille for selskap med 10 000 eller 20 000 kunder ikke ble vedtatt aktualiserer dette kravet om separat fakturering på nytt.

Enova mener en mulig framtidig innmatingstariff for fornybar kraft vil medføre et behov for å måle og registrere lokal produksjon, selv om kraften brukes til eget forbruk. De enkelte nettselskap må gis myndighet og praktisk mulighet til å måle og rapportere både lokal produksjon og forbruk.

2.1 Regulering av prisen på leveringspliktig kraftleveranse

2.1.1 Høringsinstansenes syn

Meløy Energi er enig i at informasjon fra kraftbransjen til publikum er viktig, men mener at lengre frister for prisannonsering er et tilbakeskritt for et effektivt kraftmarked. Meløy Energi foreslår å opprettholde dagens ordning med 14 dagers varsling.

VOKKS mener at NVE er for opptatt av nettselskapets rolle og glemmer at leveringsplikt er en lovfestet rettighet for kunden. VOKKS er kritisk til at NVE kun drøfter konsekvensene for kunden de seks første ukene av leveringsplikten. Deretter mener VOKKS at NVE pålegger nettselskapene å straffe kundene økonomisk ved å øke prispåslaget uten at dette er begrunnet i reelle kostnader. VOKKS mener at det er en mangel i saksutredningen at konsekvensene for kundene i andre fase av modellen ikke drøftes videre. VOKKS mener at modellen vil føre til at nettselskapenes monopol blir brukt til å presse opp marginene i den konkurranseutsatte delen av bransjen. Selskapet ser dette som en fallitterklæring for reguleringsmodellen, og et tegn på at oppgavefordelingen mellom aktørene er irrasjonell og samfunnsøkonomisk ineffektiv.

Agder Energi stiller seg positive til NVEs forslag om regulering av leveringspliktig kraftleveranse.

Prinsipielt er Konkurransetilsynet (KT) kritisk til prisregulering. Men KT mener at nettselskap i minst mulig grad bør operere som leverandør. På KT sin kraftprisoversikt varierer påslag på spotpris fra 0,75 øre/kWh til 4,34 øre/kWh i uke 40 i 2006. Når NVE forslår 5 øre/kWh i de første seks ukene av leveringsplikten, vil prisen ligge noe høyere enn i spotprisavtaler med ordinære kraftleverandører. KT mener at dette er rimelig, siden nettselskap forventes å ha høyere kostnader ved leveringsplikt enn kraftleverandører har ved kraftomsetning til sluttbruker.

Tilsynet mener at omfanget av leveringsplikt kan begrenses gjennom bedre informasjon til kundene og økt insentiv til å skaffe seg ordinær kraftleverandør. Ønsket om å beskytte sluttbruker mot urimelig høye priser gjennom regulering av leveringsplikt, vil føre til at kunden får redusert insentiv til å finne seg en kraftleverandør. KT påpeker derfor at perioden med prisregulering ikke må være for lang. Tilsynet mener at det bør vurderes om det er tilstrekkelig med fire uker med maksimalpris. I dag er fristen for å gjennomføre et leverandørskifte to uker. I tillegg bør det ikke ta mer enn to uker å finne en ny kraftleverandør gitt tilgjengelig prisinformasjon. Kortere periode med pristak vil gi kunden et sterkere insentiv til å inngå kontrakt med ordinær leverandør.

KT påpeker at perioden med leveringsplikt kan unngås. Hvis ny leverandør og nettselskap blir enig om å tilbakedatere starttidspunktet, er det mulig å unngå perioden med leveringsplikt. Saldoppgjøret vil sørge for at nettselskap og leverandør blir avregnet for riktig mengde i engrosmarkedet. Nettselskap slipper da å fakturere kunden for leveringspliktperioden.

Høringene fra Fornyings- og administrasjonsdepartementet er tillagt Konkurransetilsynet. Fornyings- og administrasjonsdepartementet er enig i Konkurransetilsynets vurderinger.

Hafslund mener at forutsetningene for leveringsplikt må være at fastsatt pris minst må gi nettselskapene kostnadsdekning. Nettselskapet har høyere kostnader tilknyttet administrasjon og tap som følge av differansen mellom veid og uveid spotpris ved leveringsplikt, sammenlignet med kostnaden ved ordinær kraftleveranse. Videre må prisen på leveringsplikt ikke være konkurransedyktig. Prisen må derfor være høyere enn ordinær kraftpris.

Selskapet mener at for de fleste kunder vil prisdifferansen mellom leveringsplikt og ordinær strømleveranse være liten også uten prisregulering. Hafslund mener derfor at behovet for regulering av leveringsplikt er begrenset. NVE bør derfor unngå å regulere pris. NVE burde stille krav til informasjon, men la markedet danne prisene.

Hafslund grunngir sitt syn på at prisen ikke bør reguleres i de seks første ukene av leveringsplikten med at nettselskapene ikke vil få dekket sine kostnader. Uten fastbeløp vil foreslått pristak være for lavt til å dekke nettselskapenes reelle kostnader ved leveringsplikt. Dessuten vil denne prisen framstå som lavere enn ved ordinær kraftleveranse, og dermed gunstig for kunden. Dersom NVE likevel velger å regulere prisen, mener Hafslund at prisen må legges på et nivå som sikrer at kunden har insentiv til å skaffe seg en ordinær kraftleverandør. Uveid spotpris pluss et påslag på 10 øre/kWh er et mer naturlig prisleie.

Hafslund mener at det er uheldig at leveringsplikt skal føres innenfor inntektsrammen, fordi dette vil gi nettselskapene insentiv til å sette så høye priser som mulig.

Nettselskapene vil på den ene siden få insentiv til å sette en høy pris for å redusere omfang og varighet av leveringsplikt. Gevinsten vil være at drifts- og administrasjonskostnader går ned. På den andre siden vil nettselskapene ha insentiv til å sette lav pris for å sikre eget omdømme. Dette kan påvirke konkurransen mellom kraftleverandører.

Videre hevder Hafslund at leveringsplikt ikke hører til under regulert nettvirksomhet. Leveringsplikt er ikke en oppgave som normalt er forbundet med å eie og drive nett. Leveringsplikt bør derfor ikke reguleres gjennom inntektsrammen. Derimot bør det opprettes et eget regnskap hvor kostnader og inntekt håndteres utenfor inntektsrammen. Dette regnskapet kan legges under virksomhetsområde nett slik at NVE har mulighet til å regulere prisen. Fordelen er at nettselskapene vil få avkastning på leveringsplikt. Uten en viss avkastning vil nettselskapene ha insentiv til å overføre kunder til egen leverandør. Faller leveringsplikten innenfor inntektsrammen, vil dette føre til en forskjellsbehandling av nettselskapene i forhold til NVEs forslag av 6. juni 2006 om beregning av inntektsrammen. I denne modellen blir en relativt stor andel av normkostnaden basert på sammenligning av nettselskapene. I praksis er store forskjeller i omfang av leveringsplikt hos ulike nettselskap. I enkelte nettområder er det både stor tilflytning fra andre områder og intern flytting. Nettselskap med relativt mange kunder på leveringsplikt, og dermed høyere kostnad knyttet til leveringsplikt, vil komme dårligere ut. Hafslund Nett har typisk større bevegelser i kundemassen enn andre deler av landet. Selskapet mener derfor at kostnader og inntekter forbundet med leveringsplikt bør håndteres utenfor inntektsrammen.

Hafslund mener at NVE stiller for detaljerte krav til informasjon om leveringsplikt. Visse krav til informasjon til sluttbruker er nødvendig for å begrense omfanget av kunder på leveringsplikt. Men selskapet er kritisk til å videreformidle et informasjonsskriv om leveringsplikt utformet av NVE. Selskapet mener at NVE som myndighetsorgan bør nøye seg med å stille minimumskrav til hyppighet og innhold i varsel til kundene. Videre stiller selskapet seg kritisk til at kunder på leveringsplikt skal informeres om endringer i pris og leveringsvilkår tre uker i forkant mot to uker ved endring i nettleie og standard variabel kraftpris. Hafslund er kritisk til at det er foreslått varsel tre uker i forkant av endring når det i tillegg er foreslått å gi informasjon ved oppstart og repeterende varsling hver tredje måned. Særordninger som avviker fra den prisvarslingen som gjelder i dag, er etter Hafslund syn uheldig. Hafslund mener derfor at informasjon om prisendringer for leveringsplikt også bør gis med 14 dagers varsel.

Hafslund mener også at prisen på leveringsplikt kan håndteres uten noen form for prisregulering. Prisen bør settes lik spotpris pluss et gitt påslag. Prisvarsel er unødvendig med mindre påslaget endres. I en slik modell vil NVEs forslag til prisvarsling være irrelevant.

Videre mener Hafslund at det er uheldig å endre prisingen av leveringsplikt etter de seks første ukene. Kundene havner mer eller mindre ufrivillig på leveringsplikt. Nok et ufrivillig valg av kraftleverandør etter de seks første ukene vil forsterke kundenes oppfatning av kraftmarkedet som lite tilgjengelig og komplisert.

Forbrukerrådet er positive til NVEs initiativ til å regulere leveringsplikten. Forbrukerrådet støtter forslaget om direkte regulering av pris de første seks ukene, og har ingen merknader til pris i denne fasen. Utover de seks første ukene foreslår Forbrukerrådet en

todelt prisøkning. Kunder som ikke får inngått ordinær kraftleveringsavtale på grunn av betalingsproblemer vil ikke kunne agere på prisøkningen i andre fase av modellen. NVEs målsetning om å gi kundene incentiv til å inngå ordinær kraftleveringsavtale gjennom at nettselskapene kan øke prisen i andre fase av modellen vil ikke treffe disse kundene. Forbrukere på leveringsplikt som ikke får inngått ordinær kraftleveringsavtale på grunn av betalingsproblemer bør skilles ut i en egen gruppe. Informasjon kan enkelt hentes inn gjennom kredittvurdering av den enkelte. Slik vil hensynet til forbrukere med dårlig betalingsevne bli ivaretatt samtidig som det vil bli gitt incentiver til å skaffe seg en ordinær kraftleverandør for forbrukere som har mulighet til å agere på pris. Forbrukerrådet påpeker at enkelte nettselskap ikke gir forbrukerne tilstrekkelig incentiv til å finne seg en ordinær kraftleverandør. Derfor bør nettselskapene pålegges å øke prisen gradvis etter de seks første ukene.

Videre mener Forbrukerrådet at informasjon om leveringsplikt bør gis også etter de første seks ukene. Endring i pris kombinert med informasjon vil føre til at kundene i større grad agerer på pris.

KS Bedrift støtter NVEs forslag om regulering av leveringsplikten. KS Bedrift påpeker likevel at informasjonsplikten vil gi nettselskapene ekstra kostnader. Disse kostnadene bør nettselskapene få dekket inn via inntektsrammen.

I forslaget har NVE påpekt at leveringsplikt er en monopoloppgave. KS Bedrift mener at NVE bør definere monopoloppgavene ytterligere for å sikre lik praksis hos nettselskapene. Ulik praksis kan føre til ulikhet målt i effektivitet og dermed ulike inntektsrammer.

EBL mener at regelverket for sluttbrukermarkedet ikke bør reguleres unødvendig detaljert. En for detaljert regulering vil kunne føre til at aktørene passiviseres i forhold til både produktutvikling og bruk av nye teknologiske løsninger som kan bidra til et mer effektivt kraftmarked. EBL har i likhet med NVE registrert at det har vært reist kritikk mot prissettingen av leveringsplikt. Det er derfor grunnlag for å vurdere rammene for gjennomføring av leveringsplikten.

Reguleringen må være slik at prisene ikke hindrer kundene i å inngå ordinær strømkontrakt. Videre må prissettingen av pliktleveransen dekke pris og volumrisiko i kraftmarkedet, samt nettselskapenes administrasjonskostnader. Alternativet synes å være å øke nettleien slik at kostnadene dekkes inn. For kortvarige leveranser med varighet på mindre enn seks uker synes ikke 5 øre/kWh i påslag på innkjøpspris å være tilstrekkelig. Udekkede kostnader må dekkes inn gjennom økte inntekter til nettvirksomheten.

Videre påpeker EBL at NVEs forslag synes å være rettet mot kunder som ikke har varige vanskeligheter med å skaffe seg kraftleverandør. Kunder med dårlig betalingsevne vil nærmest på varig basis betjenes gjennom leveringsplikt. Prisreguleringen av leveringsplikten utover de seks første ukene bør ivareta hensynet til denne kundegruppen.

EBL mener at det er unødvendig å pålegge nettselskapene særskilte informasjonstiltak i forhold til leveringsplikten. Gjeldende § 7-1 uttrykker tydelig kravene til nøytral opptreden og informasjonsansvar. Ytterligere detaljerte bestemmelser om informasjon og tidsfrister for varsling av prisendringer vil dessuten føre til økte kostnader i gjennomføring og tilsyn med ordningen. EBL viser også til NVEs forslag om bruk av

overtredelsesgebyr for å gi aktørene økt insentiv til å oppfylle forskriftskravene. Sogn og Fjordane Energi AS (SFE AS), her representert ved SFE Nett AS, støtter opp om EBLs uttalelser.

Også EB Nett AS (EB) støtter i hovedsak uttalelsene fra EBL, men har i tillegg en kommentar til reguleringen av leveringsplikten. Modellen som NVE foreslår er relativt lik den modellen EB benytter i dag, men NVE foreslår et lavere påslag. Foreslått påslag kan synes fastsatt på bakgrunn av påslaget ordinære kraftleverandører opererer med. Påslaget synes likevel å være satt noe høyere for at kundene skal ha insentiv til å velge en ordinær kraftleverandør. Påslaget gjenspeiler ikke administrasjonskostnadene som nettselskapene har i tilknytning til disse kundene. Mange av kundeforholdene ved leveringsplikt er kortvarige. Nettselskapene må registrere kundene og gjennomføre sluttavregning etter kort tid. Administrasjonskostnadene skal fordeles på noen få kWh. Faktiske kostnader fører derfor til et relativt høyt påslag. EB har i dag et påslag på 10 øre/kWh på områdepris. EB mener at foreslått påslag er satt for lavt.

Barne- og likestillingsdepartementet støtter forslaget om prisregulering og opplysningsplikt. Departementet er kjent med at mange forbrukere har begrenset kjennskap til leveringsplikt. Dette kan føre til at kundene betaler mer enn nødvendig for kraftleveranser.

Statnett er positive til at leveringsplikten reguleres nærmere i forskrift. En slik regulering vil kunne være en fordel både for markedet og kraftbransjens omdømme. Nettselskapene skal ikke ha mulighet til å ta en for høy pris av kunder som står uten kraftleverandør. På den annen side må nettselskapene heller ikke sette prisen så lavt at ansvarsfordelingen mellom nettselskap og kraftleverandører blir påvirket.

Forbrukerombudet ser på forslaget om å fastsette terskelverdier for prisen på leveringsplikt som et ytterligere skritt i retning av en forbrukervennlig regulering. Forbrukerombudet stiller seg derfor positiv til de foreslåtte endringene om regulering av prisen på leveringsplikt.

Forbrukerombudet har mottatt henvendelser fra forbrukere som reagerer på at enkelte nettselskap tar en for høy pris for leveringspliktige kraftleveranser. Dette er uheldig i situasjoner der forbruker ikke har mulighet til å unngå leveringsplikt.

Forbrukerombudet er positiv til innføring av pristak de første seks ukene av leveringsplikten. Videre ser Forbrukerombudet ingen store problemer ved at prisen øker etter de første seks ukene gitt at nettselskapene oppfyller foreslått varslingsplikt.

Videre har Forbrukerombudet inntrykk av at ikke alle forbrukere er kjent med hvordan leveringsplikt fungerer. Derfor støtter Forbrukerombudet forslaget om å pålegge nettselskapene å sende ut standardisert informasjon. Som NVE foreslår bør denne informasjonen sendes ut ved oppstart for at forbrukerne skal ha tid til å inngå avtale med ordinær kraftleverandør før nettselskapene etter seks uker kan øke prisen. Forbrukerombudet mener at det er hensiktsmessig at NVE i særlige tilfeller kan pålegge nettselskapene å sende ut informasjonsskrivet også etter oppstart.

Norske energibrukeres forening ser på NVEs foreslåtte regulering av prisen på leveringsplikt som et viktig tiltak for å stryke sluttbrukernes stilling og fremme muligheten for konkurranse i kraftmarkedet.

Prinsipielt advarer Eidsiva Marked AS mot unødig detaljert regulering av sluttbrukermarkedet. I likhet med EBL mener Eidsiva Marked AS at dette vil kunne passivisere aktørene i forhold til utviklingen av produkter og nye teknologiske løsninger. Eidsiva Marked AS har imidlertid registrert at det har vært reist kritikk mot prissettingen på leveringsplikt, og at det derfor kan være grunnlag for å vurdere rammene for leveringspliktige kraftleveranser. For å sikre et effektivt kraftmarked er det viktig at prisreguleringen opprettholder kundenes insentiv til å inngå strømvtale med en ordinær kraftleverandør. For øvrig viser Eidsiva Marked AS til EBLs høringssvar.

Også Finansdepartementet ser det som viktig at sluttbruker ikke lider vesentlige økonomiske tap som følge av at nettselskapene i praksis har monopol på kraftlevering i en kortere periode.

2.1.2 NVEs vurdering

NVE registrerer at mange har kommentarer til oppbyggingen av den foreslåtte prismodellen og varighet av prisreguleringen. Selv om for eksempel KT påpeker at en nedgang fra seks til fire uker av første periode i modellen vil forsterke kundenes insentiv til å finne seg en ordinær kraftleverandør, mener NVE at seks uker er nødvendig for at kundene både skal kunne motta informasjon, orientere seg i markedet og få gjennomført et leverandørskifte. NVE jobber for tiden med ny modell for leverandørskifte. I denne sammenhengen kan etablering av ordinær kraftleveringsavtaler skje raskere. KTs innspill om at perioden med leveringsplikt kan unngås er aktuelt i lys av den nye modellen.

VOKKS hevder at NVE kun drøfter konsekvensene for aktører i sluttbrukermarkedet de første seks ukene i modellen, og at dette er en mangel ved saksutredningen. Videre hevder VOKKS at modellen vil føre til at nettselskapenes monopol vil bli brukt til å presse opp marginene i den konkurranseutsatte delen av bransjen.

NVE foreslår kun å regulere prisen på leveringsplikt i de første seks ukene av leveringsplikten nettopp for påvirke konkurransen mellom kraftleverandørene i minst mulig grad. Nettselskapene står ikke lenger i en monopolsituasjon når sluttbrukeren har fått nødvendig tid til å skaffe seg en kraftleverandør. Det er ikke foreslått endringer i reguleringen etter de første seks ukene, og NVE kan derfor ikke se at det er en mangel ved saksutredningen at dette ikke er drøftet i høringsdokumentet.

Videre hevder VOKKS at NVE pålegger nettselskapene å straffe kundene økonomisk gjennom å øke prispåslaget utover de seks første ukene. NVE ønsker presisere at det ikke er foreslått noen endring i forhold til dagens regulering utover de første seks ukene. NVE kan ikke se hvordan denne endringen pålegger nettselskapene å straffe kundene økonomisk

Flere av høringsinstansene mener at et påslag på 5 øre/kWh på områdepris er for lavt til å dekke nettselskapenes kostnader ved leveringspliktig kraftleveranse. Hovedhensikten med forslaget er å sikre at kundene ikke skal lide vesentlige økonomiske tap i de første ukene de mottar leveringspliktig kraftleveranse. Dette fordi kunden i denne perioden ikke har mulighet til å få levert kraft fra en ordinær leverandør. Nettselskapet vil uansett få dekket sine kostnader gjennom inntektsrammen.

NVE tar KS Bedrift sitt ønske om en klarer definisjon av monopoloppgavene for å sikre lik praksis, og dermed lik måling av effektivitet, hos nettselskapene til etterretning.

I forhold til informasjon konstaterer NVE at flere av høringsinstansene mener at økt informasjon til sluttbrukerne vil kunne redusere omfanget av leveringsplikten. Til tross for dette er enkelte kritisk til særskilte informasjonstiltak som for eksempel lengre frist for prisvarsling enn i standard kraftleveringsavtale forhandlet fram mellom EBL og Forbrukerombudet. NVE mener at tre ukers varsel er en nødvendig tidsperiode for at kundene skal kunne velge leverandør og få gjennomført leverandørskifte. Det bør her presiseres at det er endringer i påslaget som skal varsles til kundene.

Når blant andre Forbrukerombudet og Forbrukerrådet gir uttrykk for at ikke alle forbrukere er kjent med hvordan leveringsplikt fungerer, og dermed til en viss grad betaler mer enn nødvendig for kraftleveranser, mener NVE at ytterligere detaljerte bestemmelser om informasjon og tidsfrister for varsel av prisendringer enn gjeldende § 7-1 er nødvendig.

NVE ønsker å holde fast ved foreslått § 7-1 syvende ledd om at nettselskapene skal informere om endringer i priser og leveringsvilkår senest tre uker før endringen trer i kraft. NVE vil også vurdere Forbrukerombudets forslag om at NVE i særlige tilfeller bør kunne pålegge nettselskapene å sende ut informasjon også etter oppstart.

Flere av høringsinstansene er opptatt av hensynet til kunder med betalingsproblemer. NVE ser at kunder med varige betalingsproblemer teoretisk sett kan bli innelåst med leveringspliktig kraftleveranse over tid. Dette bør i stor grad kunne løses dersom man velger løsninger med forskuddsbetaling. Prisregulering utover de seks første ukene av leveringsplikten kan få negative konsekvenser for konkurransen i sluttbrukermarkedet, og er derfor ikke foreslått innført. Videre vil nettselskapene ha redserte insentiver til å kreve svært høye priser for denne tjenesten når inntektene fra dette skal føres innenfor inntektsrammen.

NVE er derfor for eksempel kritisk til Forbrukerrådets forslag om todelt prisøkning utover de seks første ukene av leveringsplikten. Gradvis eller segmentert økning av pris vil kunne få uheldige virkninger på kundenes insentiv til å skaffe seg kraftleverandør.

NVE er uenig i Hafslunds oppfatning av at leveringsplikt ikke hører til under regulert nettvirksomhet. Leveringsplikt per i dag en oppgave forbundet med det å eie og drive et nett jf. energiloven § 3-3. Leveringsplikt bør derfor reguleres gjennom inntektsrammen.

Enkelte høringsinstanser har spilt inn at forskjeller i flyttemønster påvirker antall kunder på leveringsplikt, og at dette derfor bør tas inn som en parameter i inntektsrammemodellen. Dersom dette finnes hensiktsmessig vil NVE vurdere å ta dette inn ved fremtidige revisjoner av modellen for fastsettelse av inntektsrammer. NVE vil imidlertid påpeke at nettselskapet selv kan påvirke antallet kunder på leveringsplikt gjennom å legge til rette for hensiktsmessige rutiner og god informasjon til sluttbrukere.

Dersom den foreslåtte modellen kan bidra til at nettselskapene får et insentiv til å ha færrest mulig kunder på leveringsplikt, og kundene får tydeligere informasjon om viktigheten av at de velger en ordnær kraftleverandør, vil regulering av prisen på leveringsplikt kunne føre til et mer effektivt sluttbrukermarked.

I den foreslåtte forskriftsteksten er det blant annet foreslått følgende:

”Nettselskapet skal ved oppstart av kraftleveranse i medhold av energiloven § 3-3 uten ugrunnet opphold informere sluttbrukeren om de vilkår som gjelder for leveringen, samt gi sluttbrukeren informasjon om hvilke kraftleverandører som leverer kraft i området. Nettselskapet skal deretter minimum hver tredje måned gi sluttbruker informasjonen nevnt i første punktum.”

NVE har sett at denne forskriftsteksten innebærer at nettselskapet kun plikter å informere sluttbrukere som er på leveringsplikt om hvilke leverandører som leverer i området. Per i dag plikter imidlertid nettselskapene å informere om dette også til andre sluttbrukere. Hensikten med forskriftsendringen var ikke å endre på dette forholdet. NVE finner det derfor nødvendig å justere forskriftsteksten slik at dette forholdet også ivaretas i den nye forskriftsteksten. Denne informasjonsplikten kan for eksempel ivaretas gjennom å publisere en liste over dette på selskapets internettsider, samt oversende denne listen til kunder som ber om dette. Forskriftsteksten endres derfor slik:

”Nettselskapet plikter å informere sluttbrukere om hvilke leverandører som leverer kraft i deres nettområde. Ved oppstart av kraftleveranse i medhold av energiloven § 3-3 skal nettselskapet uten ugrunnet opphold informere sluttbrukeren om de vilkår som gjelder for leveringen, samt gi sluttbrukeren informasjon om hvilke kraftleverandører som leverer kraft i området. Nettselskapet skal deretter minimum hver tredje måned gi sluttbruker informasjonen nevnt i andre punktum.”

2.2 Varedeklarasjoner

NVE har mottatt merknader til forslaget om varedeklarasjoner fra: Forbrukerrådet, KS-bedrift, EBL, Statnett, Forbrukerombudet, Fortum, Energibrukerne – Norske energibrukeres forening, Eidsiva Marked og Enviro Energi

2.2.1 Høringsinstansenes syn

Generelt støtter alle som har kommentert forslaget til § 7-5 om varedeklarasjoner. Flere henviser til kraftbransjens prosjekt om varedeklarasjoner og at vi bør ta hensyn til deres arbeid. Videre henviser EBL og Enviro Energi til det danske regelverket for varedeklarasjoner, som allerede er trådt i kraft, og mener at dette kan være en god mal for de øvrige nordiske landene og NVEs videre arbeid.

Markedsføring

Forbrukerrådet forutsetter at forskriften ivaretar Forbrukerombudets retningslinjer om markedsføring, herunder miljøargumenter og sammenlignende markedsføring. Videre forutsetter Forbrukerrådet at markedsføringen av individuelle varedeklarasjoner og opprinnelsesgarantier skjer i tråd med markedsføringsloven.

Enviro Energi viser til at forskriften bør vurderes i relasjon til Markedsføringsloven og Miljøinformasjonsloven. Videre mener de at det bør vurderes om det skal stilles krav til layout for deklarasjonene og hvilket sammenlikningsgrunnlag som kan benyttes for individuelle varedeklarasjoner.

Statnett mener at nasjonal varedeklarasjon og leverandørers bruk av opprinnelsesgarantier er viktig for kunder som skal skifte leverandør. For eksempel burde sammenhengen mellom pris, varedeklarasjoner og opprinnelsesgarantier fremkomme på Konkurransetilsynets prisliste, som mange kunder bruker for å vurdere leverandører.

Forbrukerrådet påpeker at varedeklarasjoner blir en form for merkeordning. Dersom en merkeordning skal ha en hensikt må den ha et standardformat som gjelder for alle. Forbrukerrådet mener derfor at formatet for egne varedeklarasjoner må være det samme som for den nasjonale modellen, for å gi forbrukeren et sammenlikningsgrunnlag.

KS-bedrift mener at det er lagt opp til en enkel og kostnadseffektiv måte å frembringe elektrisitetens ”opphav” på. De mener videre at det er positivt at det er åpnet for muligheten for individuelle varedeklarasjoner.

Forbrukerinformasjon

Forbrukerrådet mener at en lenke til NVEs hjemmeside ikke er tilstrekkelig for å sikre forbrukeren informasjon om opprinnelse og miljøkonsekvenser ved el-produksjon. I tillegg er informasjon via faktura en lite egnet kommunikasjonskanal. De etterlyser at § 7-5 skal ha krav om informasjon om miljøkonsekvenser, og forutsetter videre at informasjonen på NVEs hjemmeside er forbrukervennlig og lett tilgjengelig.

EBL, Statnett, Fortum, Eidsiva Marked og Enviro Energi er kritisk til minimumskravet om henvisning til NVEs hjemmeside og er i tvil om dette oppfylder intensjonen i direktivet om varedeklarasjoner som informasjon til kundene. De mener videre at henvisning til hjemmeside ikke er lett tilgjengelig informasjon for alle kunder. Varedeklarasjonene bør presenteres kundene direkte av leverandørene, for eksempel gjennom trykking på fakturaer eller markedsføringsmateriale.

Statnett mener i tillegg at det må være krav om at leverandører skal ha informasjon om deklarasjonen på egen hjemmeside. Videre er de usikre på om det bør være et krav at deklarasjonen skal gis i alt salgsfremmende materiale da dette kan virke forvirrende, med hensyn til ulike årstall for innløsning og markedsføring.

Enviro Energi mener at for miljøinformasjon er det i følge direktivet tilstrekkelig med web-henvisning. De mener videre at § 7-5 mangler krav om redegjørelse for miljøinformasjon.

Kontroll/tilsyn

Forbrukerrådet mener forskriften mangler kontrollrutiner og retningslinjer for bruk av egne varedeklarasjoner. Forbrukerrådet presiserer at minstekravet om henvisning til NVEs hjemmeside må gjelde alle, selv ved bruk av egen varedeklarasjon.

EBL, Statnett og Eidsiva Marked mener at det kan bli en sammenblanding av NVEs roller å skulle utarbeide og kommunisere den nasjonale deklarasjonen samtidig som direktoratet er tilsynsorgan. I den sammenheng viser de til avregningsansvarliges rolle i forbindelse med sporing av kraft og at dette kan kombineres.

Enviro Energi mener det bør etableres en kontrollordning/revisjon av varedeklarasjoner for å sikre troverdigheten.

Innløsning og utarbeidelse av individuell varedeklarasjon

KS-bedrift mener at innløsning av opprinnelsesgarantier må gjøres samme år som de er utstedt.

EBL og Eidsiva Marked mener at leverandører som har muligheter for å deklare en individuell varedeklarasjon i 2007 må få anledning til dette uten å forpliktes til å bruke NVEs varedeklarasjon. Dersom det ikke blir tilfelle vil forslaget nullstille en utvikling som mange aktører allerede har forberedt seg på.

Enviro Energi mener at det bør tas inn tidsfrister for når rapportering av data og utarbeidelse av nasjonal og individuell varedeklarasjon skal være ferdig hvert år, for eksempel tre eller fire måneder etter hvert årsskifte. Videre etterspør de hvilke krav det skal stilles til dokumentasjon av opprinnelse og hvordan eksport/import av opprinnelsesgarantier skal tas hensyn til ved beregning av opprinnelse til uspesifiserte kraftleveranser. Enviro Energi etterspør videre hvordan en oppdeling av varedeklarasjon skal gjøres dersom leverandører selger produkter med mer spesifisert opprinnelse enn deres gjennomsnittsdeklarasjon.

Residualmiks

EBL og Eidsiva Marked mener at beregning av residualmiks er avgjørende for ordningens troverdighet og at det berører andre lands beregningsmetodikk. Begge henviser til kraftbransjens prosjekt om varedeklarasjoner og påpeker videre at det må avklares om pliktleveranser skal omfattes av ordningen.

Forhold til opprinnelsesgarantier

Enviro Energi mener det må stilles krav til hvilke energikilder det skal redegjøres for og hvilke som kan slås sammen i grupper. Videre mener de det må stilles krav om at opprinnelsesgarantier skal være dokumentasjon for de energikilder der dette er mulig, også for leverandører som ikke benytter seg av NVEs ordning. De mener videre at det må avklares hvordan man skal dokumentere opprinnelse fra energikilder som det ikke finnes opprinnelsesgarantier for, for eksempel gasskraft.

2.2.2 NVEs vurdering

I forhold til markedsføring, miljøargumentasjon og sammenliknende markedsføring vil det bli lagt opp til at dette blir gjort i tråd med markedsføringsloven og forbrukerombudets retningslinjer for markedsføring. Det vil i første omgang ikke bli lagt opp til særskilte krav til layout eller standardformater for varedeklarasjonene. Det blir heller ikke lagt opp til at informasjonen skal brukes i forbindelse med prissammenlikning. Dette er innspill som vi vil ta med oss og eventuelt vurdere i den videre utviklingen av varedeklarasjoner.

Flere høringsinstanser er kritiske til om en henvisning til NVEs hjemmeside dekker kravet om informasjon til kundene og mener at dette ikke nødvendigvis er lett tilgjengelig for alle kunder. NVE mener at en slik minimumsløsning fyller kravet og intensjonene i direktivet og ser på 2007 som et prøveår for innføring av den nasjonale varedeklarasjonen. En vil i løpet av dette året måtte vurdere om regelverket er tilstrekkelig fra 2008 når ordningen med individuelle varedeklarasjoner etter NVEs ordning også trer i kraft. Enviro Energi mener videre at § 7-5 mangler krav om redegjørelse for miljøinformasjon. Her er NVEs mening at den nasjonale

varedeklarasjonen skal inneholde miljøinformasjon selv om dette ikke er spesifisert i forskriftsteksten.

Videre mener flere høringsinstanser at forskriften mangler kontrollrutiner og retningslinjer for bruk av individuelle varedeklarasjoner. Mange mener også at det kan bli en sammenblanding av NVEs roller å både skulle utarbeide og kommunisere den nasjonale deklarasjonen samtidig som direktoratet er tilsynsorgan. NVEs vurdering er her at det skal legges opp til en enkel og ukomplisert nasjonal varedeklarasjon. Det blir videre opp til den enkelte aktør å sikre tilstrekkelig kontroll og revisjon av de individuelle varedeklarasjonene slik at ordningen blir troverdig.

Når det gjelder innløsning er det NVEs intensjon at opprinnelsesgarantiene skal innløses samme år som de er utstedt slik det stod i høringsdokumentet. Det vises videre til forskrift om opprinnelsesgarantier som vil bli sendt på egen høring fra Olje- og energidepartementet om kort tid.

Når det gjelder forholdet til kraftbransjens prosjekt om varedeklarasjoner og andre lands regelverk for varedeklarasjoner har flere høringsinstanser vist til disse. NVE vil holde seg løpende oppdatert om utviklingen på området og vurdere innspill og samarbeid både med kraftbransjen og de andre nordiske landene i den videre utviklingen og spesifiseringen av regelverket rundt varedeklarasjoner. Dette gjelder også detaljer omkring for eksempel krav til dokumentasjon, beregning av residualmiks og pliktleveranser.

2.3 Program for overvåkning av nettselskapenes nøytralitet

2.3.1 Høringsinstansenes syn

Agder Energi Nett AS støtter i sin uttalelse NVEs forslag.

Konkurransetilsynet støtter innføringen av et nøytralitetsprogram, og anbefaler at NVE vurderer å gå lengre enn minimumskravet ved å stille krav til et slikt program også for mindre selskap.

Hafslund Nett AS mener at kravet til program for overvåkning av nettselskapets nøytralitet må gjelde for alle selskap, og at det eventuelt må kompenseres for merkostnadene ved et slikt program dersom dette kun skal gjelde for selskap med over 100 000 nettkunder.

Hafslund Nett mener også at det er behov for en nærmere presisering av hva det innebærer at ledelsen aktivt, synlig og regelmessig skal støtte programmet. Videre mener Hafslund Nett at det ikke er hensiktsmessig at alle personer som utfører netjtjenester skriftlig skal forplikte seg til å opptre nøytralt. Eksempelvis nevnes grøftegravere, som etter Hafslund Netts syn har liten mulighet til å opptre i strid med nøytralitetsbestemmelsene.

Forbrukerrådet har ingen merknader til forslaget.

KS-bedrift mener forslagene synes å være akseptable.

EBL mener gjennomføringen av de tiltak som er beskrevet i utkastet til forskriftsendring er ressurskrevende, og at dette må kompenseres for. Videre mener EBL det er viktig at tiltakene kan gjennomføres på en slik måte at sluttkundenes forventninger og krav om enkelhet og god service kan tilfredsstilles.

Eidsiva Nett AS mener kravene for nøytralitetsprogram er urimelige. Dersom dette gjennomføres som følge av eldirektivet må dette gjøres gjeldende for alle vertikalintegreerte selskap.

Statnett legger til grunn at kravet til overvåkningsprogram gjelder også for dem, til tross for at det konsekvent vises til at dette kravet kun gjelder for selskap med over 100 000 nettkunder. Statnett ber på denne bakgrunn også om at NVE vurderer hvorvidt de samme kravene skal gjelde for Statnett som for andre nettselskap. Videre påpeker Statnett at forslaget vil bli ressurskrevende for Statnett.

Forbrukerombudet er positive til at det stilles krav for å ivareta nettselskapets nøytralitet. Det fremheves imidlertid at det er av betydning at også selskap med under 100 000 nettkunder opptrer nøytralt.

Energibrukerne synes det er beklagelig at det er behov for innføring av et overvåkningsprogram. Videre mener Energibrukerne at NVE bør se på mulighetene for at kravet til antall abonnenter som kreves før det stilles krav til overvåkningsprogram settes ned til 50 000 nettkunder eller lavere. Nøytral kundebehandling er en utfordring også for mindre nettselskap.

2.3.2 NVEs vurdering

Flere høringsinstanser argumenterer for at det er betydelige kostnader knyttet til å oppfylle de foreslåtte kravene til et overvåkningsprogram. NVE vil i denne sammenheng presisere at programmet ikke innebærer noen endring i kravene til nettselskapets nøytralitet. Forslaget innebærer imidlertid utvidede krav til intern kontroll av at ansatte i nettselskapet oppfyller de kravene som allerede eksisterer for alle selskap, samt krav til dokumentasjon av arbeidet knyttet til nettselskapets nøytralitet. Nettselskapene bør imidlertid allerede i dag ha slike funksjoner for å sikre nøytral opptreden, og merkostnadene ved innføring av et overvåkningsprogram bør derfor være moderate for selskap som følger dagens regelverk. NVE mener på denne bakgrunn at det heller ikke er grunnlag for særskilt kompensasjon i form av økte inntektsrammer til selskapene som pålegges og utarbeide et overvåkningsprogram.

Flere høringsinstanser ønsker at et slikt krav skal gjelde for alle selskap, ikke bare de største. NVE er enig i at det kan være behov for et overvåkningsprogram også for mindre selskap. Dette er også spilt inn i NVEs høringsuttalelse da endringene i energiloven ble sendt på høring. I Ot. prp. nr. 61 2005/2006 om endringer i energiloven fremgår det imidlertid at kravet til program for overvåkning av nettselskapenes nøytralitet kun skal gjelde for selskap med over 100 000 nettkunder i tillegg til systemansvarlig. NVE kan

derfor ikke se at det er grunnlag for å foreslå et slikt overvåkningsprogram for de øvrige selskapene. Imidlertid vil NVE vurdere å stille enkelte krav til at også mindre nettselskap skal kunne dokumentere at de har rutiner for oppfyllelse av nøytralitetskravene i forbindelse med utstedelse av nye omsetningskonsesjoner fra 1.1.2007.

Hafslund Nett AS argumenterer for at kravet til at alle personer som utfører nettjenester skriftlig skal forplikte seg til å opptre nøytralt synes lite hensiktsmessig for enkelte grupper. NVE ser at et slikt krav er viktigere for eksempel for ansatte på kundesenteret enn det vil være for personer som utfører linjerydding. Dette fordi ansatte på kundesenteret normalt i langt større grad vil ha kundekontakt, og dermed mulighet til å opptre i strid med nøytralitetskravene. NVE ønsker derfor å åpne for at nettselskapet kan gjøre unntak fra kravet om skriftlighet for utførere av nettjenester som i liten grad har kontakt med sluttbrukere. Dersom det gis slike unntak skal disse beskrives i den årlige rapporten som beskriver programmet. Her skal også bakgrunnen for at det er gitt unntak beskrives. Nettselskapet plikter imidlertid likevel å sørge for at alle som utfører nettjenester er kjent med sin plikt til å overholde nøytralitetskravene og nettselskapets taushetsplikt.

Statnett påpeker at det er uklart hvorvidt de omfattes av kravet til overvåkningsprogram. I eldirektivet fremgår det tydelig at et slikt krav også skal gjelde for systemansvarlig i de tilfeller hvor denne er en del av en vertikalt integrert virksomhet. I denne sammenheng vil Statnett måtte regnes som en vertikalt integrert virksomhet. Det er også NVEs hensikt at dette skal gjelde for systemansvarlig. NVE vil derfor presisere at dette kravet også gjelder for systemansvarlig. Det er ikke behov for endring i forskriftsteksten på dette området.

Hafslund mener det er behov for å presisere nærmere hva som menes med at ledelsen aktivt, synlig og regelmessig skal støtte programmet. Dette innebærer etter NVEs syn at ledelsen skal sørge for at programmet får tilstrekkelige ressurser, og at ledelsen aktivt bidrar til at det er tilstrekkelig fokus på denne oppgaven til at programmet kan gjennomføres i henhold til forskriftskravene.

2.4 Nettselskapets plikt til å oversende data til balanseansvarlige

2.4.1 Høringsinstansenes syn

Meløy Energi AS er av den oppfatning at dette forslaget ikke vil føre til noe bedre og mer velfungerende kraftmarked. Oversendelse av data er ressurskrevende for små selskap, og Meløy Energi foreslår derfor at dagens ordning videreføres.

En rekke av høringsinstansene påpeker at dersom plikten til å oversende data skal gjelde også i helger og helligdager, vil dette medføre en betydelig merkostnad for selskapene.

Agder Energi Nett AS er enig i forslaget, men håper at NVE vil vurdere nytten opp mot kostnadene dersom dette også skal gjelde i helgene.

Konkurransetilsynet støtter forslaget

Hafslund Nett påpeker at kravet vil innebære at det må oversendes hver dag, også helger og helligdager, og ber om at kravet endres slik at den aktuelle meldingen skal være sendt innen kl. 10.00 påfølgende virkedag.

KS-bedrift påpeker at dette vil ha en kostnad, spesielt for mindre selskap. Dette gjelder blant annet i tilfeller hvor det er sykdom som kan gjøre det vanskelig å få sendt over dataene i små selskap, hvor det er få personer som vil kunne jobbe med disse tingene. EBL mener dette vil være ressurskrevende spesielt i tilknytning til helger. Nordels forslag til nytt balansekraftregime i Norden drøftes i løpet av høsten. I den grad det kan få innvirkning på fremtidige valg bør dette iakttas.

EB Nett AS anmoder NVE om å spesifisere hvilke plikter et nettselskap har i forbindelse med helge- og høytidsdager.

Statnett støtter forslaget og mener at tilgang til ferskere data kan gi bedre prognoser og lavere ubalanser. Statnett vil kunne rapportere i tråd med de nye reglene. Energibrukerne er positive til kravet om å oversende data til balanseansvarlig.

Fjordkraft støtter forslaget.

Troms Kraft Nett AS mener det utvilsomt er nytteverdier ved hyppigere oversendelse av data til de balanseansvarlige. Imidlertid har de anslått at det vil gå med ca et halvt årsverk til utførelse av denne tjenesten for Troms Kraft Nett AS, forutsatt at data ikke oversendes i helgene. Disse merkostnadene må derfor resultere i tilsvarende økning i inntektsrammer.

Indre Hardanger Kraftlag påpeker at de med dagens system ofte må benytte to dager for å samle inn måleverdier fra timemålte anlegg. Måleverdier samles inn via GSM-nett og fasttelefonnett. Det er ikke uvanlig at disse feiler, og selskapet mener da at dagens system hvor man har to dager til å hente inn data er mest hensiktsmessig.

2.4.2 NVEs vurdering

NVE registrerer at en rekke høringsinstanser er kritiske til at nettselskap skal oversende data til balanseansvarlige i helgene. NVE er enig i dette, og hensikten med forslaget var at de aktuelle dataene skulle oversendes innen kl. 10.00 påfølgende virkedag. Forslaget endres derfor i tråd med dette.

Enkelte høringsinstanser argumenterer også for at kravene til oversendelse av data til balanseansvarlige vil være kostnadskrevende selv om data kun skal oversendes på virkedager. For å kalkulere de aktuelle dataene er man avhengig av å hente inn måleverdier for alle produksjonsanlegg og utvekslingspunkter med tilgrensede nett mellom kl. 24:00 og 10:00. Som Indre Hardanger Kraftlag påpeker gir dette liten tid til feilretting i tilfeller hvor det er problemer med innhenting av disse dataene. Videre vil selskap som har måleverdiinnhenting via modem kunne få problemer med å hente inn de aktuelle dataene selv i de tilfellene hvor systemene fungerer slik de skal. NVE vil i denne sammenheng påpeke at det er totalt forbruk i nettområdet som skal oversendes. Dette innebærer at det kun er behov for å hente inn data fra produksjonsanlegg og utveksling

med tilgrensende nett. Dette vil i de fleste tilfeller være et svært begrenset antall målepunkt, og kostnadene ved måleverdiinnhenting vil derfor etter NVEs syn være relativt begrenset. For å gi selskapene tilstrekkelig med tid til å innrette sine systemer og rutiner på en hensiktsmessig måte synes imidlertid NVE at det er hensiktsmessig å utsette ikrafttredelsen av denne endringen til 1. januar 2008.

2.5 Overtredelsesgebyr

2.5.1 Høringsinstansenes syn

Agder Energi Nett AS mener dette kan være en hensiktsmessig reaksjonsmåte.

Konkurransetilsynet støtter forslaget.

Hafslund Nett AS er i utgangspunktet positive til et overtredelsesgebyr som kan virke disiplinerende på selskap som ikke følger regelverket. Det pekes imidlertid på at det NVE må ta hensyn til at det på en del områder er rom for ulike tolkninger av bestemmelsene. I tilfeller hvor det opplagt kan herske tvil om hva som er riktig tolkning av en bestemmelse må dette tas hensyn til når det skal bestemmes om det skal fastsettes et overtredelsesgebyr, samt størrelsen på dette.

KS bedrift har ingen spesielle kommentarer utover at de regner med at NVE bruker denne sanksjonsmuligheten med forsiktighet. Den største effekten er nok etter KS-bedrifts syn trusselen om gebyrer dersom ”man ikke oppfører seg”.

EBL mener positive incentivordninger bør prioriteres før bruk av gebyrer. Balansert bruk av positive og negative incentiver forventes å ha positiv virkning på adferden i markedet.

Statnett foreslår at det inntas i forskriften at man må ha opptrådt forsettlig eller uaktsomt for å kunne bli ilagt overtredelsesgebyr. De foreslår derfor følgende forskriftstekst: Norges vassdrags- og energidirektorat kan ilegge overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer de aktuelle bestemmelsene. Tilsvarende forhold tas opp av Justis- og politidepartementet.

Forbrukerombudet støtter forslaget om innføring av overtredelsesgebyr.

Energibrukerne støtter forslaget om innføring av overtredelsesgebyr.

2.5.2 NVEs vurdering

Ingen av høringsinstansene uttrykker at de er negative til forslaget om overtredelsesgebyr. Statnett og Justis- og politidepartementet foreslår imidlertid at det skal fremgå klart av forskriftsteksten at den som opptrer ”uaktsomt eller forsettlig” kan bli ilagt overtredelsesgebyr jf. bestemmelsen i energiloven. NVE ser at dette kan være hensiktsmessig ut fra et formål om å klargjøre dette overfor lesere av forskriften. Dette fremgår imidlertid klart av lovteksten, og det vil derfor ikke endre realiteten i

bestemmelsen. Etter NVEs syn er det her ikke hensiktsmessig med en gjentakelse av lovteksten, og den foreslåtte forskriftsteksten endres derfor ikke.

Forskriftstekst

Kun bestemmelser som er berørt av forskriftsrevisjonen er tatt med her.

Forskrift om endring av forskrift om måling, avregning og samordnet opptreden ved kraftomsetning og fakturering av netjtjenester

Fastsatt av Norges vassdrags- og energidirektorat 14.12.2006 med hjemmel i forskrift 7. desember 1990 nr 959 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m.

I

I forskrift 11. mars 1999 nr 301 om måling, avregning og samordnet opptreden ved kraftomsetning og fakturering av netjtjenester gjøres følgende endringer:

§ 1-1 nytt femte ledd skal lyde:

Reglene om varedeklarasjon skal sikre at sluttbrukere av elektrisk energi blir informert om opprinnelsen til den elektriske energien, samt de miljømessige konsekvensene av produksjon av elektrisk energi.

Ny § 2-1a skal lyde:

§ 2-1a. Prising av leveringspliktige kraftleveranser

I de tilfeller der kraftleveranse til sluttbruker skjer gjennom nettselskapets leveringsplikt i henhold til energiloven § 3-3, skal prisen de første seks ukene maksimalt settes lik områdepris på Nord Pool Spot pluss 5 øre per kWh i påslag eksklusive avgifter. Etter de første seks ukene skal priser og vilkår for nettselskapenes leveringsplikt utformes slik at sluttbrukeren gis insentiv til å skaffe seg en ordinær kraftleveringsavtale.

Overskriften i § 4-4 skal lyde:

Nettselskapets oversendelse av avregningsdata og informasjon om forbruk

§ 4-4 nytt fjerde ledd skal lyde:

Nettselskapet skal sende melding til den enkelte balanseansvarlige som inneholder informasjon om det totale forbruket i nettet for foregående døgn. Meldingen skal være sendt innen klokken 10.00 påfølgende virkedag.

§ 7-1 nytt sjettede ledd skal lyde:

Nettselskapet plikter å informere sluttbrukere om hvilke leverandører som leverer kraft i deres nettområde. Ved oppstart av kraftleveranse i medhold av energiloven § 3-3 skal nettselskapet uten ugrunnet opphold informere sluttbrukeren om de vilkår som gjelder for leveringen, samt gi sluttbrukeren informasjon om hvilke kraftleverandører

som leverer kraft i området. Nettselskapet skal deretter minimum hver tredje måned gi sluttbruker informasjonen nevnt i andre punktum. Nettselskapet skal ved oppstart av kraftleveranse legge ved standardskriv utarbeidet av Norges vassdrags- og energidirektorat til sluttbrukere som mottar kraflevering i medhold av energiloven § 3-3. Norges vassdrags- og energidirektorat kan, dersom særlige grunner tilsier det, i enkeltvedtak pålegge nettselskap å sende ut standardskriv også etter oppstart.

§ 7-1 nytt syvende ledd skal lyde:

Sluttbrukere som mottar leveringspliktig kraftleveranse skal informeres om endringer i priser og leveringsvilkår senest tre uker før endringen finner sted.

Ny § 7-1a skal lyde:

§ 7-1a. Program for overvåking av nettselskapets nøytralitet

”Nettselskap som inngår i vertikalt integrerte virksomheter som omfattes av energilovens § 4-6 første ledd, plikter å utarbeide et program for overvåkning av nettselskapets nøytralitet som beskriver de tiltak som er truffet for å sikre at nettselskapet opptrer i henhold til nøytralitetsbestemmelsene i energiloven med tilhørende forskrifter. Nettselskapet har ansvar for å sikre at programmet etterleves, og skal utpeke en person som er ansvarlig for programmet.

I programmet skal det angis hvilke spesifikke forpliktelser arbeidstakerne har for å sikre nøytralitet, og alle arbeidstakere som er ansatt i nettselskapet skal skriftlig forplikte seg til å opptre nøytralt overfor kraftleverandører og sluttbrukere. Konsekvensene av å bryte nøytralitetsbestemmelsen, herunder krav knyttet til taushetsplikt, skal tydeliggjøres for de ansatte. Dersom andre selskap utfører netjtjenester på vegne av nettselskapet skal alle arbeidstakere som utfører disse tjenestene skriftlig forplikte seg til å opptre nøytralt overfor kraftleverandører og sluttbruker.

Nettselskapet kan gjøre unntak fra kravet til skriftlighet for personer som har stillinger med liten grad av kundekontakt, dersom mulighet for diskriminerende adferd er liten. Slike unntak og bakgrunnen for disse skal fremgå av selskapets årlige rapport som beskriver programmet.

Programmet skal detaljert angi hva slags informasjon som er underlagt taushetsplikt, og hvordan denne skal behandle.

Ledelsen i nettselskapet skal aktivt, synlig, og regelmessig støtte programmet for overvåkning av nettselskapets nøytralitet, og det skal gjennomføres regelmessig opplæring knyttet til etterlevelse av nøytralitetskravene.

En årlig rapport med beskrivelse av de tiltak som er truffet, samt resultatene av disse, skal innen tre måneder etter årsskiftet offentliggjøres på en slik måte at den er lett tilgjengelig, samt oversendes til Norges vassdrags- og energidirektorat.

Norges vassdrags- og energidirektorat kan i enkeltvedtak stille krav til innholdet i, og omfanget av, programmet for overvåkning av nettselskapets nøytralitet”

Ny § 7-5 skal lyde:

§ 7-5. Varedeklarasjon

Kraftleverandøren skal informere sine sluttbrukere om opprinnelsen til leveranser av elektrisk energi i foregående år. Slik informasjon skal gis i salgsfremmende materiale og i forbindelse med fakturering, i form av en henvisning til Internett siden til Norges vassdrags- og energidirektorat, som ansvarlig for den nasjonale varedeklarasjonen.

Kraftleverandører som ønsker en individuell varedeklarasjon innenfor Norges vassdrags- og energidirektorats ordning for varedeklarasjoner, skal gjøre dette ved å legge til grunn opplysningene lagt ut på Internett siden til Norges vassdrags- og energidirektorat, samt opprinnelsesgarantier innløst i registeret til den avregningsansvarlige.

Ny § 8-1c skal lyde:

§ 8-1c. Overtredelsesgebyr

Ved overtredelse av bestemmelsene i §§ 2-1a, 2-2, 3-3, 3-7, 3-8, 3-10, 5-7, 7-1, 7-1a og 7-3 kan det ilegges overtredelsesgebyr.

II

Endringene trer i kraft 1. januar 2007, med unntak av § 7-1a som trer i kraft 1. juli 2007 og § 4-4 fjerde ledd, som trer i kraft 1. januar 2008.

Denne serien utgis av Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE)

Utgitt i Dokumentserien i 2006

- Nr. 1 Inger Sætrang: Statistikk over nettleie i regional- og distribusjonsnettet 2006 (53 s.)
- Nr. 2 Erik Holmqvist : Flomberegning for Audna ved Konsmo, 023.B (24 s.)
- Nr. 3 Den økonomiske reguleringen av nettvirksomheten. Forslag til endring vedrørende KILE, referanserente, justering for investeringer, mv. Høringsdokument 5. mai 2006 (36 s.)
- Nr. 4 Inger Sætrang: Oversikt over vedtak og utvalgte saker. Tariffer og vilkår for overføring av kraft i 2005 (139 s.)
- Nr. 5 Lars-Evan Pettersson: Flomberegning for Ulefoss. Flomsonekartprosjektet (21 s.)
- Nr. 6 Roar Kristensen: Forslag til endring i forskrift om systemansvaret i kraftsystemet Høringsdokument 3. juli 2006 (21 s.)
- Nr. 7 Karstein Brekke (red.): Forslag til endringer i forskrift om leveringskvalitet i kraftsystemet Høringsdokument 3. juli 2006 (33 s.)
- Nr. 8 Forslag til endringer i forskrift om måling, avregning mv. Høringsdokument 1. juli 2006 (25 s.)
- Nr. 9 Velaug Amalie Mook: Rapporterte data om utkoblbare overføringer 2004 (24 s.)
- Nr. 10 Forslag til ny forskrift om sikkerhet med vassdragsanlegg (Damsikkerhetsforskriften) Høringsdokument 29. september 2006 (80 s.)
- Nr. 11 Den økonomiske reguleringen av nettvirksomheten fra 2007. Oppsummering av høring i 2006 og endringer i forskrift om økonomisk og teknisk rapportering, m.v. (39 s.)
- Nr. 12 Lars Olav Fosse (red.): Ny modell for leverandørskifte. Konsekvenser for forretningsprosesser i sluttbrukermarkedet for kraft. (33 s.)
- Nr. 13 Karstein Brekke (red.): Endringer i forskriftene om leveringskvalitet og systemansvaret i kraftsystemet. Forskriftstekst og merknader til innkomne høringskommentarer (47 s.)
- Nr. 14 Lars-Evan Pettersson: Flomberegning for Sauland. Flomsonekartprosjektet (19 s.)
- Nr. 15 Christian Johan Giswold (red.): Endringer i forskrift 11. mars 1999 nr. 301 om måling, avregning mv. (25 s.)